

Turvallinen liikkuminen matkailukeskuksissa

Liitteet: Ylläs

Sisällys

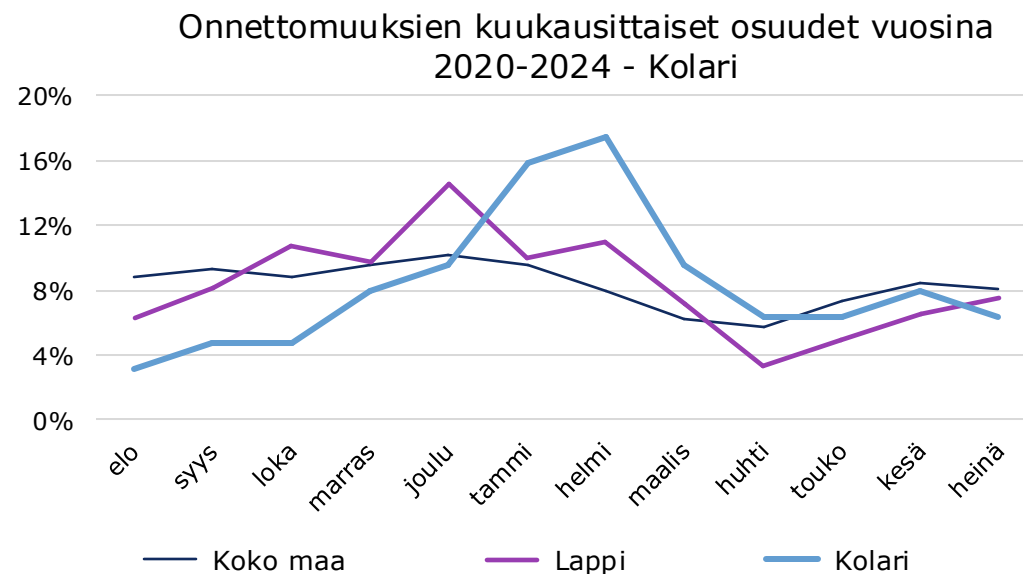
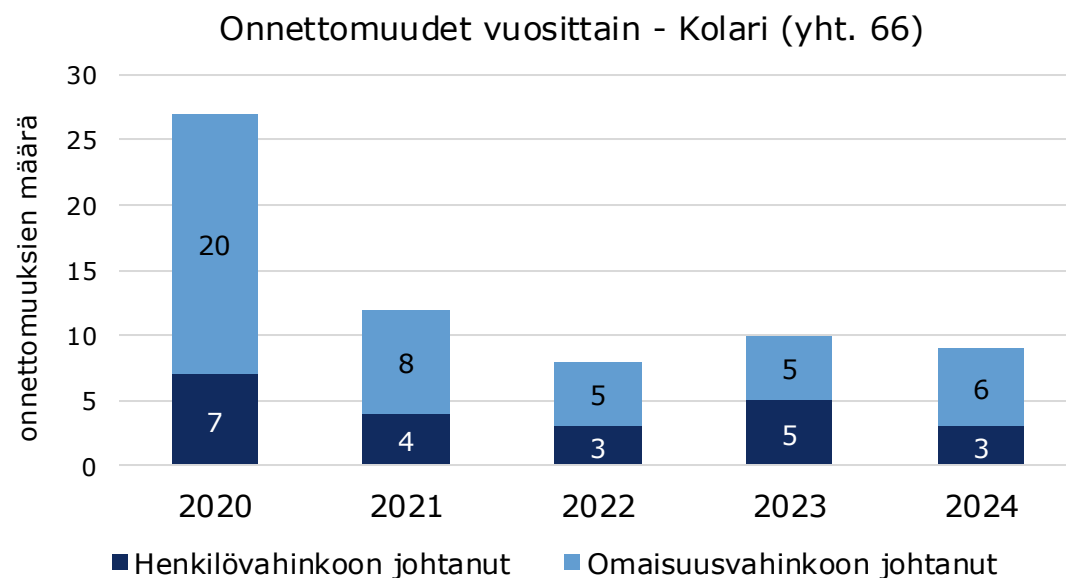
1. Liikenneonnettomuudet
2. Kyselyt
3. Työpaja
4. Haastattelut

1. Liikenneonnettomuudet

Liikenneonnettomuuksien määrä ja ajallinen vaihtelu

Kolarissa vuosina 2020-2024 tapahtuneista tieliikenneonnettomuuksista 33 % oli loukkaantumiseen, vakavaan loukkaantumiseen tai kuolemaan johtaneita henkilövahinko-onnettomuuksia. Erityisesti vuosi 2020 oli onnettomuusmäärältään synkkä, mutta tämän jälkeen vuosittain tilastoitujen onnettomuuksien määrä on ollut vakiintunut. Aikajaksolla Kolarin tieliikenteessä kuoli kaksi henkilöä.

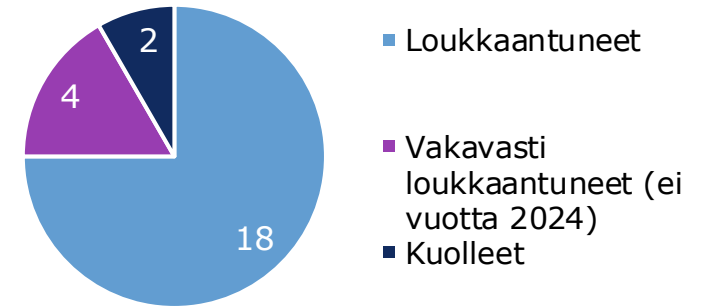
Kolarissa tieliikenneonnettomuuksia tapahtuu eniten joulukuun ja maaliskuun välisenä aikana. Erityisen paljon tieliikenneonnettomuuksia tapahtuu tammikuussa ja helmikuussa, mikä saattaa johtua kunnan lisääntyneestä matkailuliikenteestä. Poikkeuksellisen vähän onnettomuuksia tapahtuu syksyisin, elokuun ja lokakuun välisenä aikana.

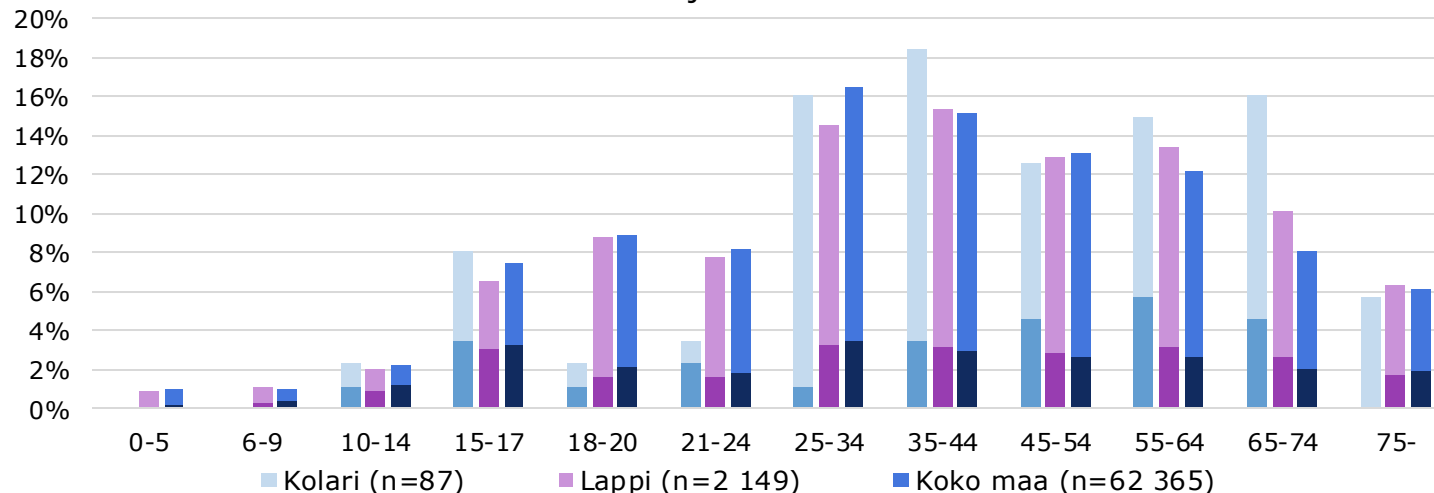
Onnettomuuksien osalliset

Kolarissa vuosina 2020-2024 tapahtuneissa tieliikenneonnettomuuksissa osallisten ikä oli useimmiten 25-44 tai 65-74 vuotta. Henkilövahinkoja kärsineissä korostuvat 45-74 -vuotiaat. Poikkeuksellisen vähän onnettomuuksissa henkilövahinkoja kärsi 25-34-vuotiaat.

Henkilövahinkoja kärsineet osalliset vuosina 2020-2024 - Kolari (yht. 24)

Osallisten jakauma ikäryhmittäin 2020-2024, tummemmalla sävyllä henkilövahinkoja kärsineet osalliset – Kolari

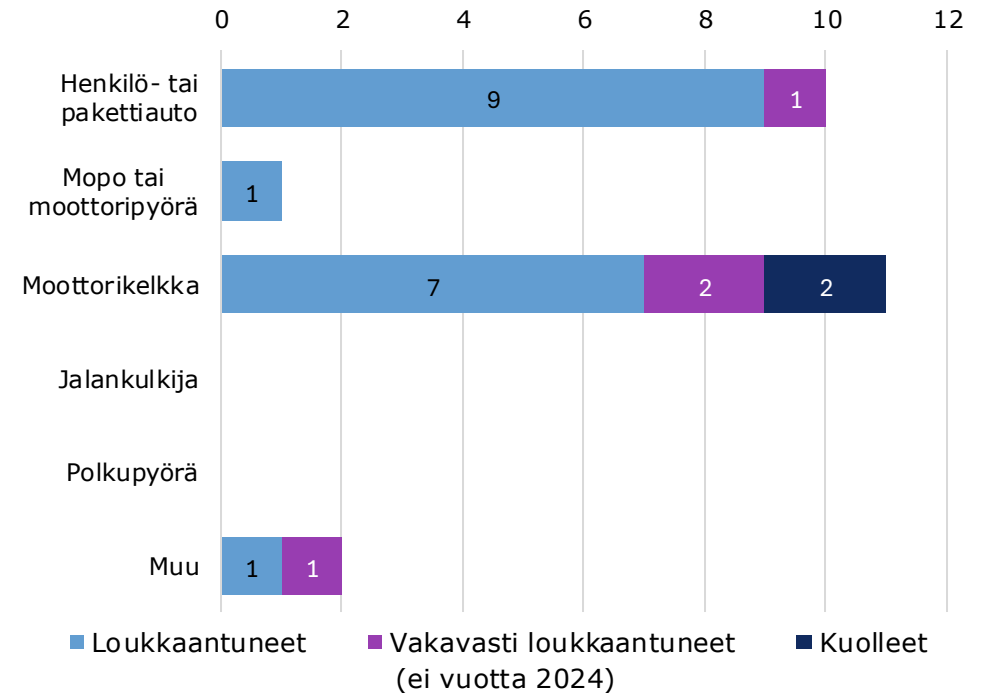
Onnettomuusluokat

Henkilövahinkoja kärsineiden osallisten kulkutapa on ollut erityisen usein moottorikelkka, joka on myös ollut Kolarissa molempien tieliikenteessä kuolleiden kulkumuoto. Omaisuusvahinko-onnettomuudet huomioituna yleisimmät onnettomuusluokat olivat yksittäisonnettomuudet ja hirvionnettomuudet. Henkilövahinko-onnettomuuksista suurin osa oli yksittäisonnettomuuksia.

Yleisimmät onnettomuusluokat henkilövahinko- ja omaisuusvahinko-onnettomuuksissa (N= 66) 2020-2024:
yksittäisonnettomuus 22 kpl (33 %), hirvionnettomuus 15 kpl (23 %) ja muu onnettomuus 6 kpl (9 %)

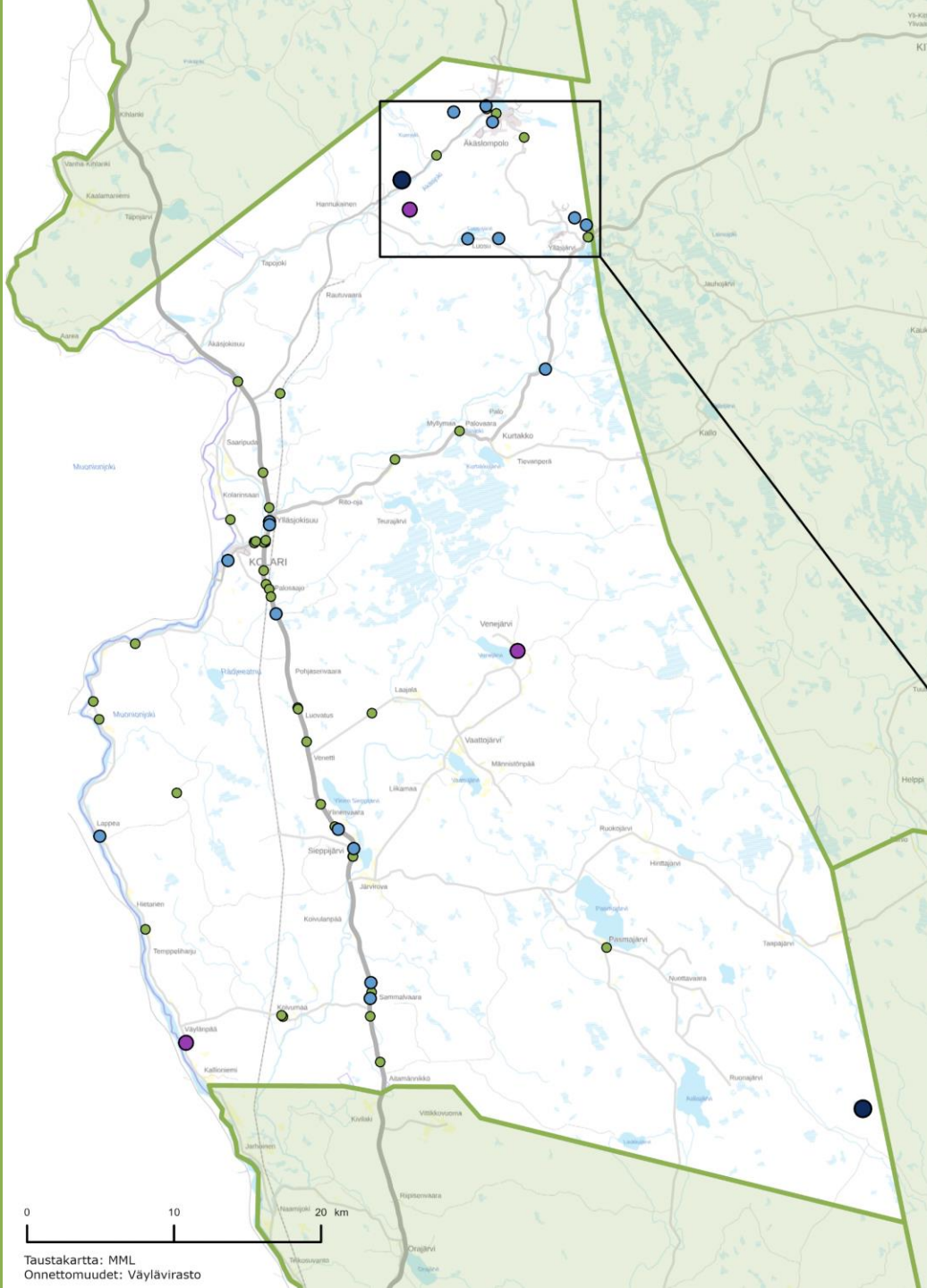
Yleisimmät onnettomuusluokat henkilövahinko-onnettomuuksissa (N=22) 2020-2024:
yksittäisonnettomuus 14 kpl (64 %) ja muu onnettomuus 2 kpl (9 %)

Henkilövahinkoja kärsineiden osallisten kulkutavat vuosina 2020-2024 - Kolari

Poliisin tietoon tulleet tieliikenneonnettomuudet 2020-2024 Kolari ja Ylläs

- Omaisuusvahinkoon johtanut
- Loukkaantumiseen johtanut
- Vakavaan loukkaantumiseen johtanut
- Kuolemaan johtanut

ylläs

2. Kyselyt

Matkailijakysely 1/12

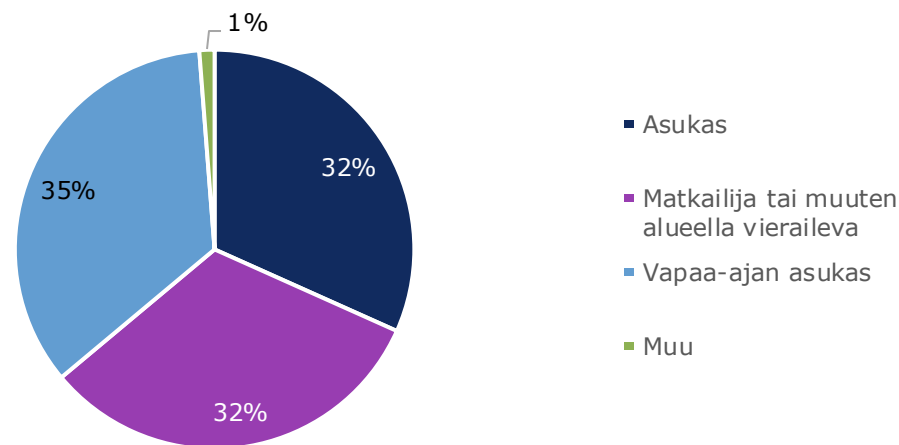
Matkailijakyselyyn saatiin Ylläksen alueella yhteensä 574 vastaajaa. Vastaajista reilu kolmannes (35 %) on vapaa-ajan asukkaita ja lähes yhtä moni vastaajista on alueen asukas (32 %) tai matkailija (32 %).

Ylläksellä kyselyyn vastaajat ovat pääosin täysi-ikäisiä henkilöitä. Eniten vastauksia saatiin yli 60-vuotiaiden ikäryhmästä ja toiseksi eniten 51-60-vuotiaiden ryhmästä sekä 41-50-vuotiaiden ryhmästä.

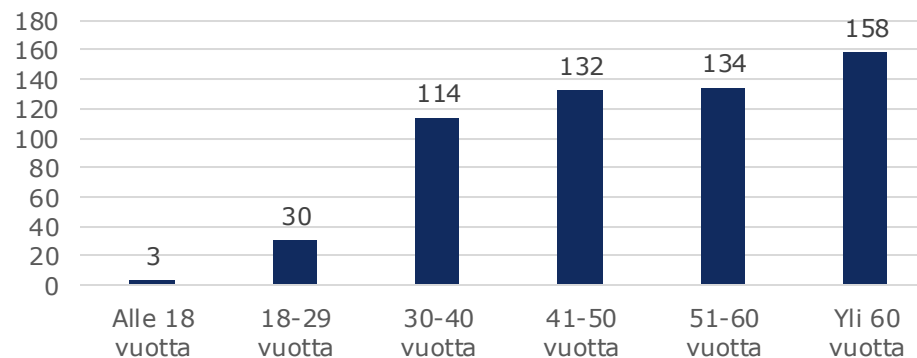
Ylläksen osalta matkailijakyselyssä tehtiin runsaasti karttamerkintöjä. Karttamerkinnät on esitetty tarkemmin jäljempänä. Karttamerkinnöissä korostuu erityisesti Äkäslompolossa sijaitseva Tunturintie. Tunturintiellä haasteiksi koetaan liittymien ruuhkaisuus ja turvattomuus. Pysäköintialueista kyselyssä nousee esiin Jounin kaupan ja Jounin kauppakeskuksen pysäköinti. Pysäköintialueet tunnistetaan liian ahtaiksi ja Jounin kaupan kohdalla pelastustie on jatkuvasti tukittu autoilla. Ylläsjärven puolella K-marketin pysäköintialuetta sekä Ylläksen laskettelukeskuksen pysäköintialuetta kuvaillaan ruuhkaiseksi.

Opastuksen osalta alueella tunnistetaan yleinen opastuksen puute. Kyselyn vastauksissa nousee esiin, että alueella liikkujien on hankala tietää mitkä reitit ovat tarkoitettu kenellekin. Lisäksi kyselyssä toivottaisiin parempaa opastamista laduilla kävelyn suhteen.

Mikä seuraavista kuvaa tilannettasi parhaiten?
N=571

Vastaajan ikäryhmä
N=571

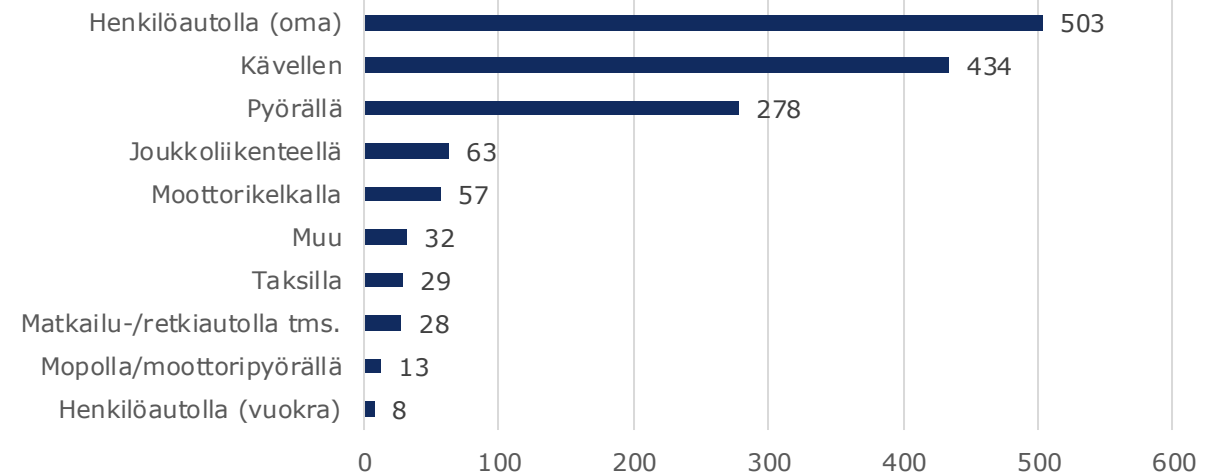
Matkailijakysely 2/12

Ylläksen matkailualueella yleisin liikkumismuoto on oma henkilöauto (88 %). Toiseksi suosituin liikkumismuoto Ylläksellä on kävely, kolme neljästä (76 %) vastaajista ilmoitti pääsääntöiseksi liikkumisvälineekseen. Lähes puolelle (49 %) alueella liikkujista pyöräily on pääsääntöinen liikkumistapa ja noin joka kymmenelle pääsääntöinen liikkumistapa on joukkoliikenne.

Eri liikkumistavoista Ylläksellä taksiliikennettä pidetään turvallisimpana liikkumistapana. Seuraavaksi turvallisimmiksi liikkumistavoiksi arvioidaan kävely, pyöräily ja henkilöautoliikenne. Kaikkein heikoimmaksi liikenneturvallisuus arvioidaan moottorikelkkaliikenteessä.

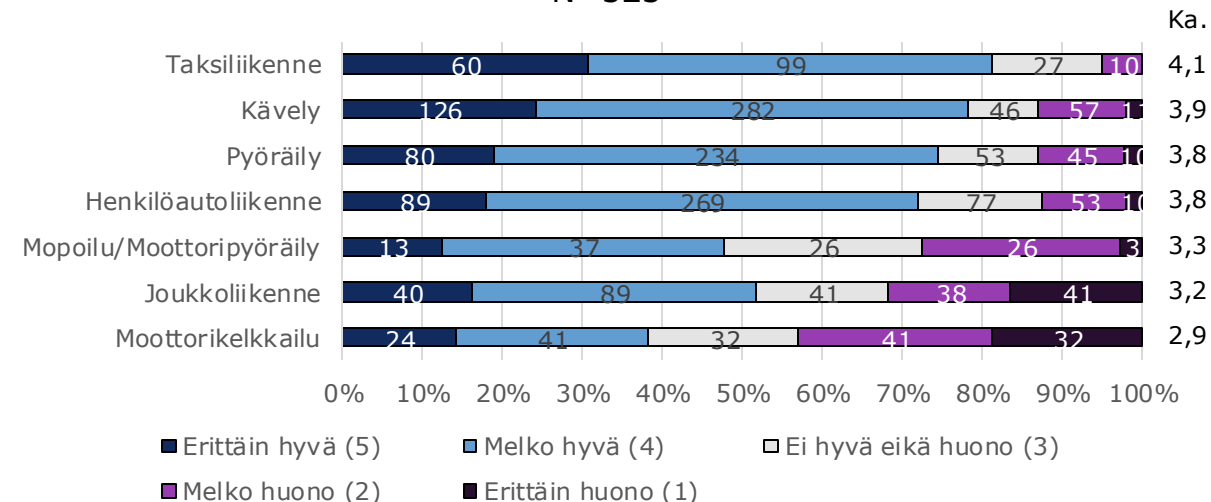
Miten liikut pääsääntöisesti matkailualueella?

N=569

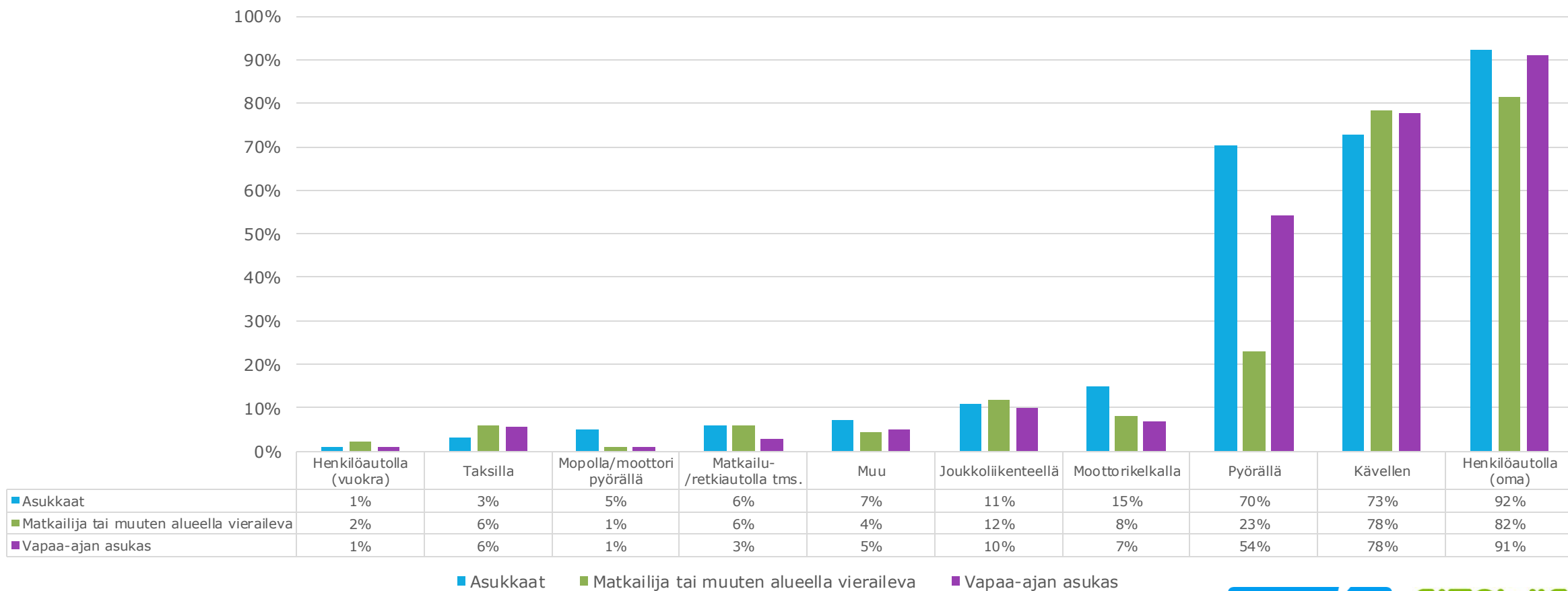
Miten koet eri kulkumuotojen liikenneturvallisuuden Ylläksen matkailualueella?

N=525

Matkailijakysely 3/12

Miten liikut pääsääntöisesti matkailualueella? Voit valita useamman kuin yhden kulkutavan.
(Kuinka monta prosenttia vastaajista liikkuu pääsääntöisesti kyseisellä kulkutavalla vastaajaryhmittäin)

Matkailijakysely 4/12

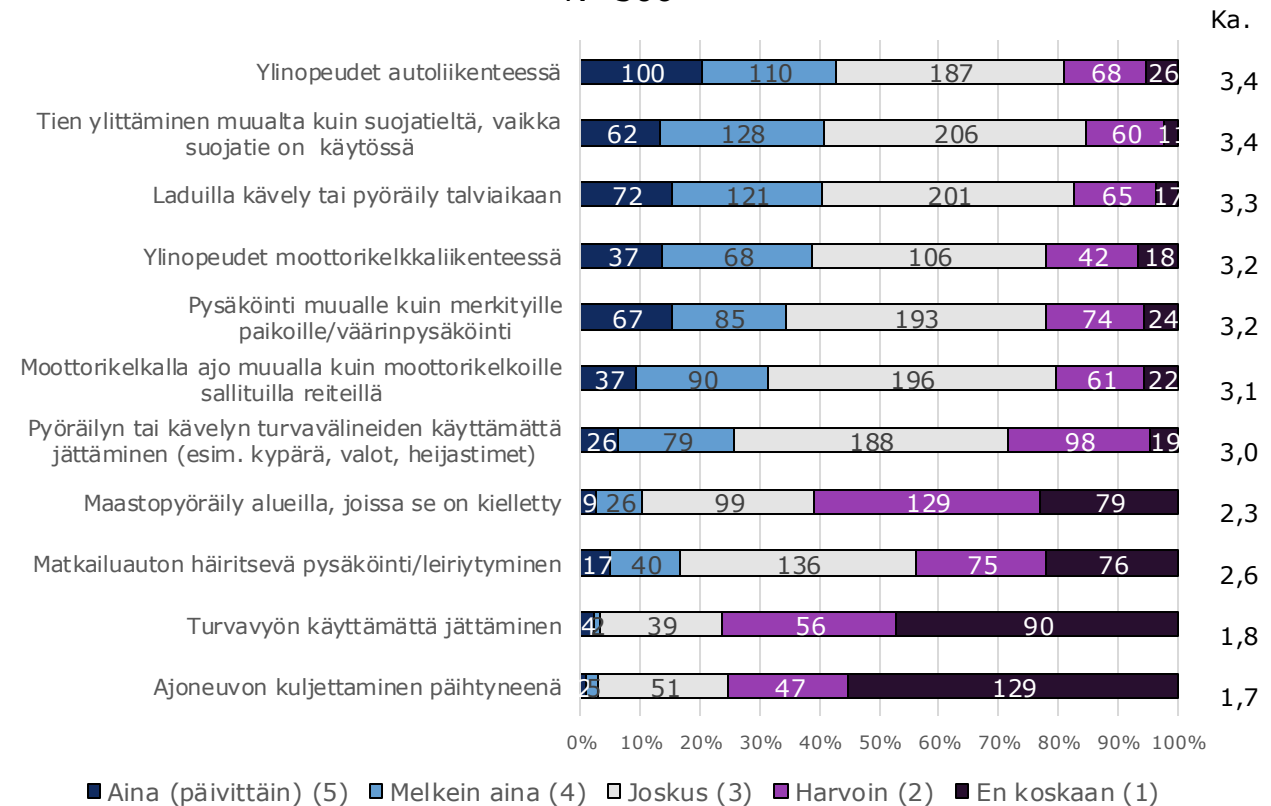
Ylläksen alueella autoliikenteen ylinopeudet ja tien ylittäminen muualta kuin suojatieltä, vaikka suojatie olisi käytössä tunnistetaan yleisimmiksi liikenneturvallisuuden kannalta epätoivotuksi käytökseksi. Ylläksellä yli 20 % vastaajista ilmoitti havaitsevansa ylinopeuksia päivittäin tieliikenteessä ja 22 % melkein aina.

Myös laduilla kävely tai pyöräily talviaikaan, ylinopeudet moottorikelkkaliikenteessä sekä pysäköinti muualle kuin merkityille paikoille tunnistetaan melko yleisiksi toimintatavoiksi Ylläksellä.

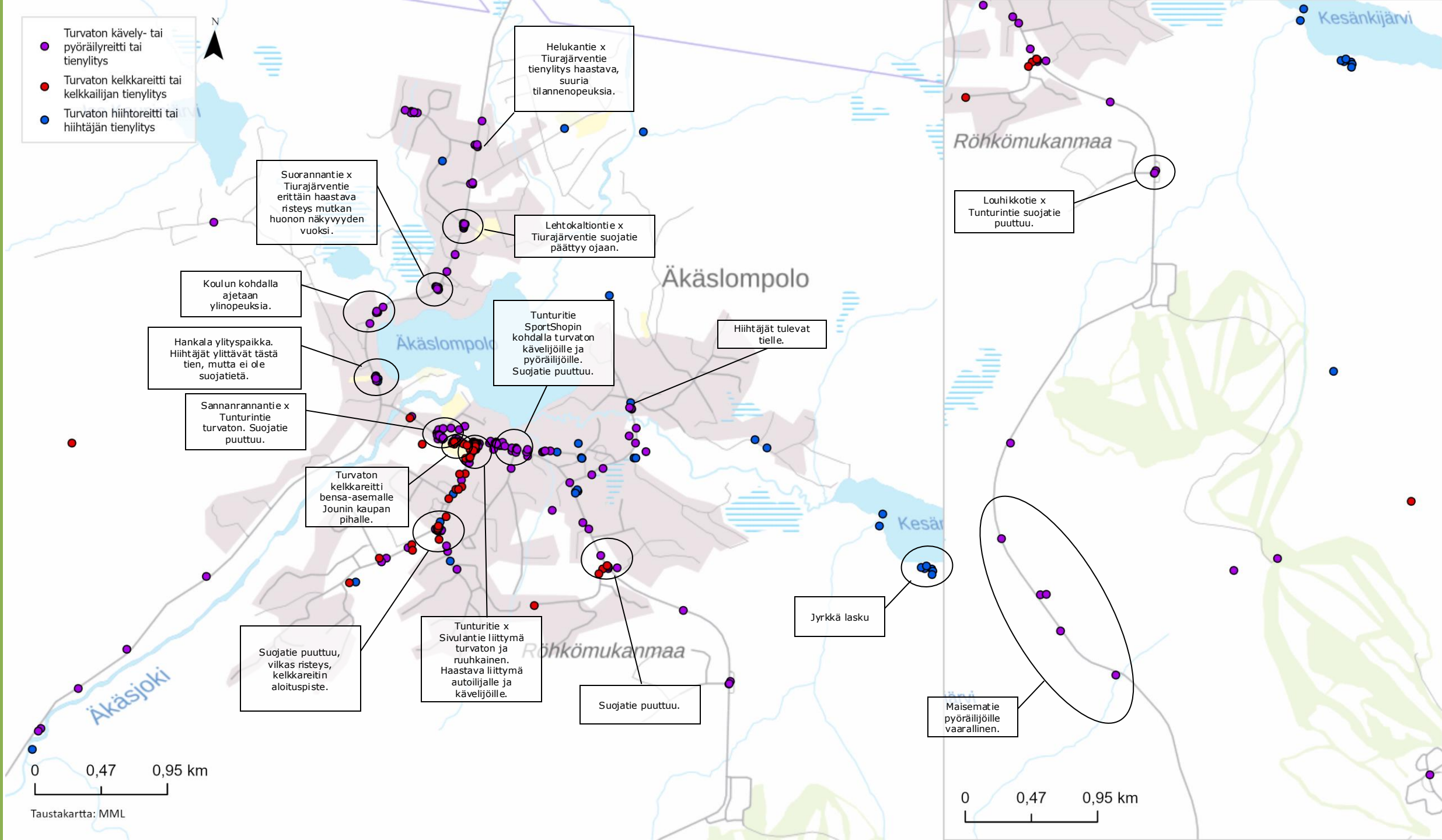
Ajoneuvo kuljettamista päihytyneenä tai turvavyön käyttämättä jättämistä Ylläksellä havaitaan vain harvoin.

Oletko havainnut seuraavanlaista toimintaa matkailukeskuksen alueella?

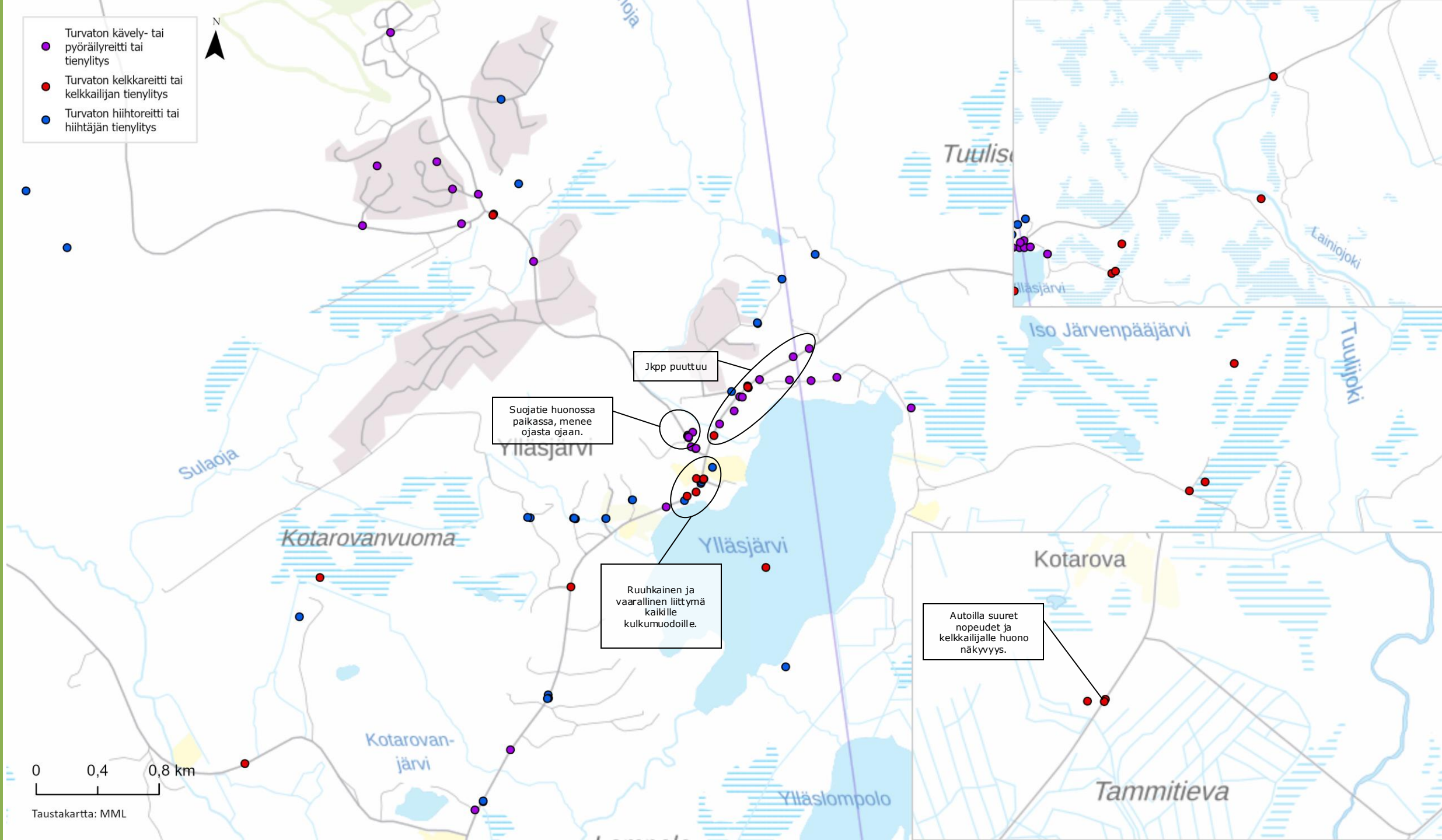
N=506

- Turvaton kävely- tai pyöräilyreitti tai tienylitys
- Turvaton kelkkareitti tai kelkkailijan tienylitys
- Turvaton hiihtoreitti tai hiihtäjän tienylitys

- Turvaton kävely- tai pyöräilyreitti tai tienylitys
- Turvaton kelkkareitti tai kelkkailijan tienylitys
- Turvaton hiihtoreitti tai hiihtäjän tienylitys

0 0,4 0,8 km

Taustakartta: MML

- +
-
- △

Ruuhkainen alue
Pysäköinnin haaste
Kulkumuotojen kohtaaminen

Päiväkodin pysäköintialue riittämätön. Hiihtäjät jättävät autot parkkiin tähän.

Liian pieni pysäköintialue. Pysäköidään tienvarsille.

Kesänkijärven pysäköintialue liian pieni sesonkiaikaan.

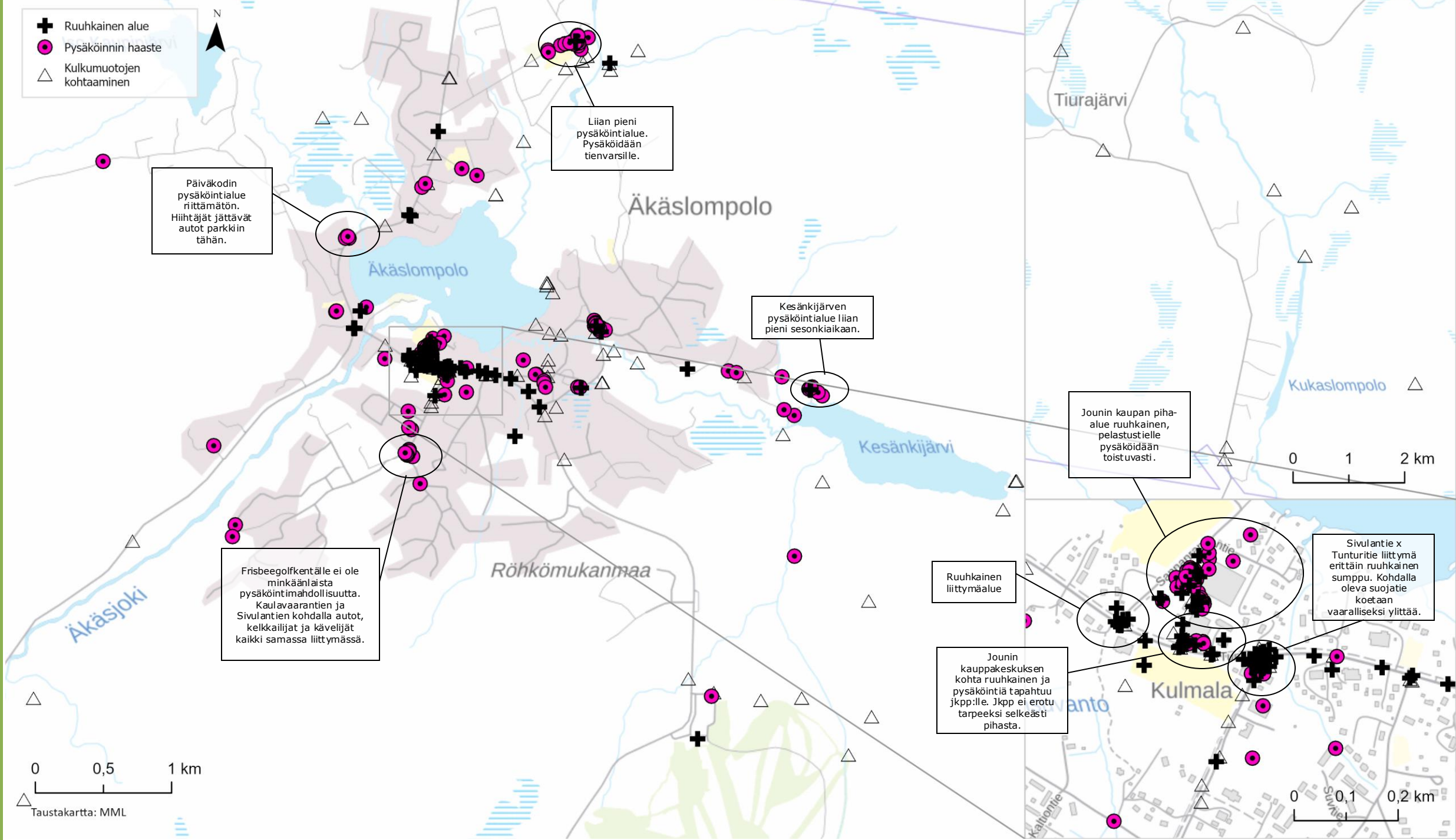
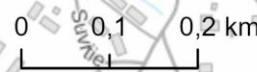
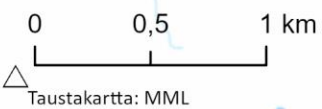
Frisbeegolfkentälle ei ole minkäänlaista pysäköintimahdollisuutta. Kaulavaarantien ja Sivulantien kohdalla autot, kekkailijat ja kävelijät kaikki samassa liittymässä.

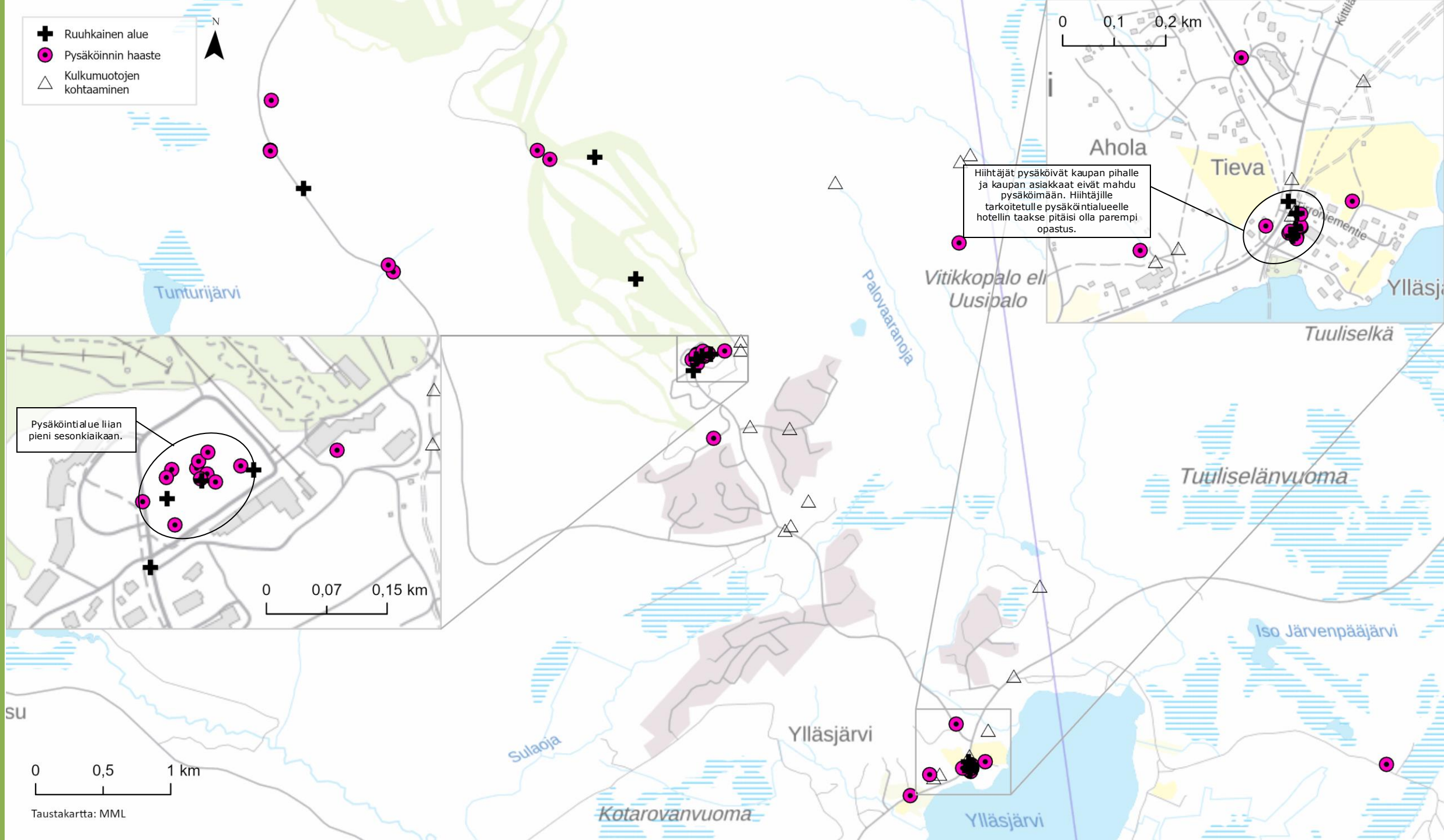
Jounin kaupan pihalue ruuhkainen, pelastustielle pysäköidään toistuvasti.

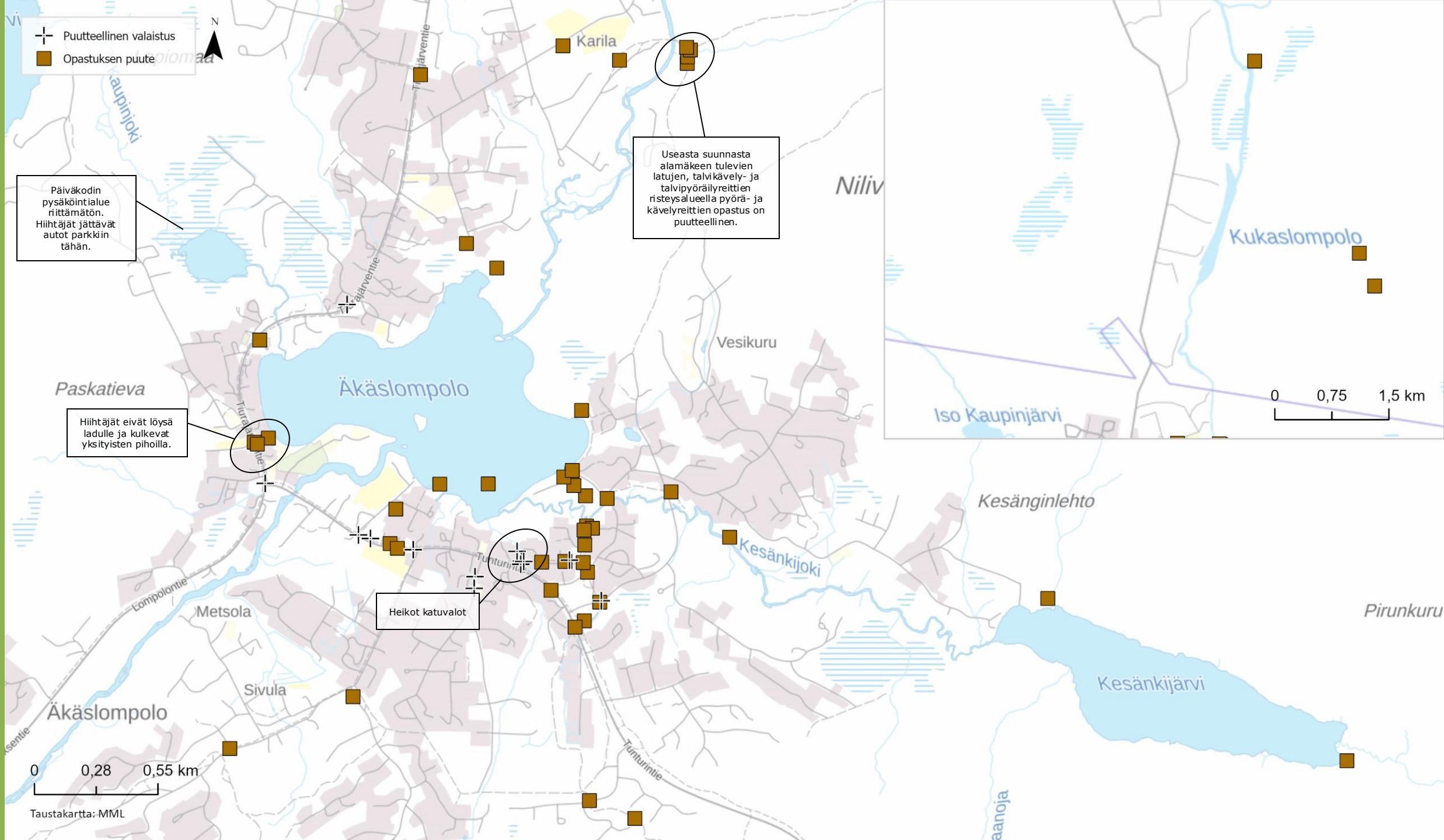
Sivulantie x Tunturitie liittymä erittäin ruuhkainen sumppu. Kohdalla oleva suojatie koetaan vaaralliseksi ylittää.

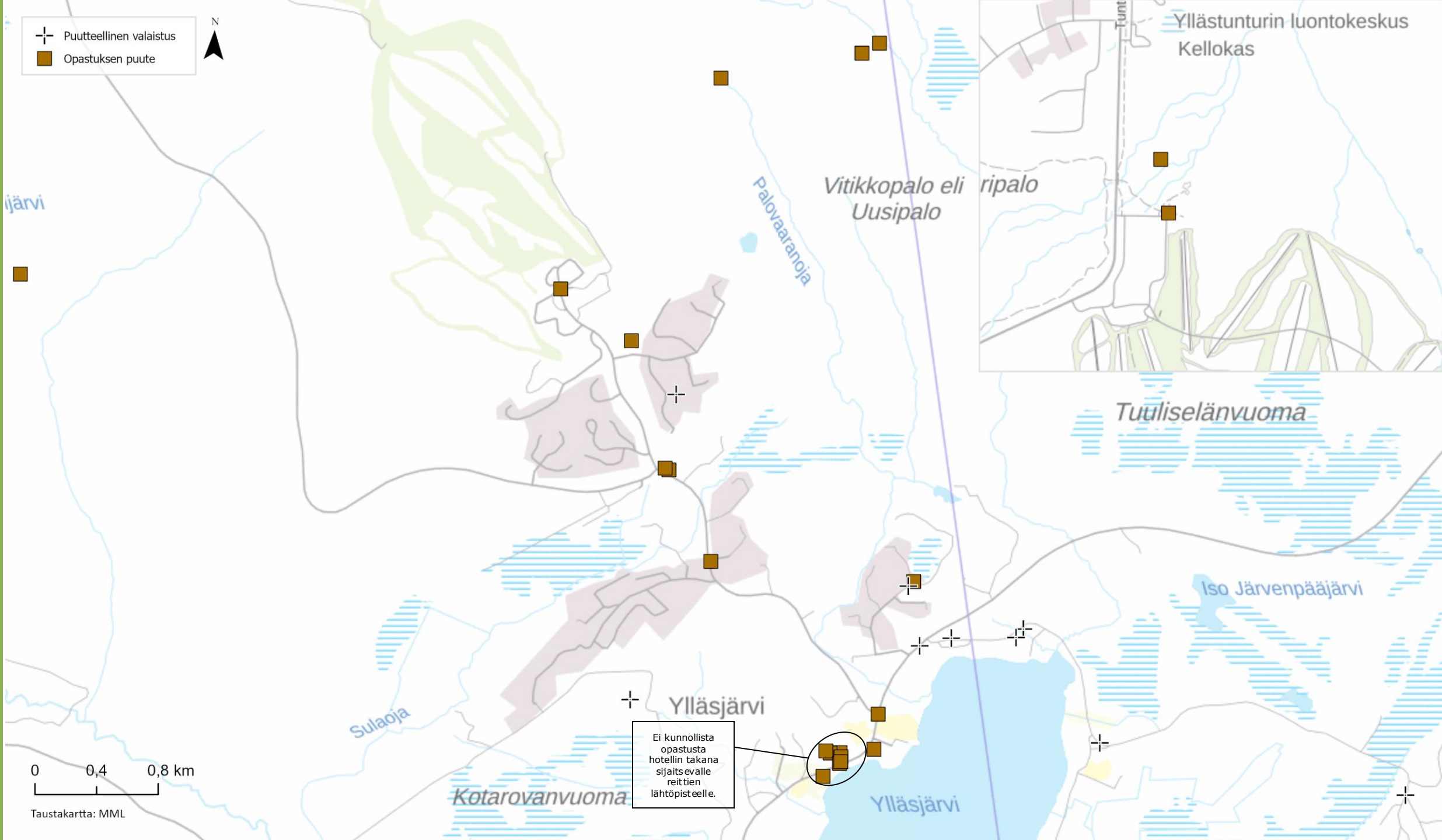
Ruuhkainen liittymäalue

Jounin kauppakeskuksen kohta ruuhkainen ja pysäköintiä tapahtuu jkpp:lle. Jkpp ei erotu tarpeeksi selkeästi pihasta.

Muu

Iso Kauppi

Yleensä ottaen pyöräilystä koituu paljon vaaratilanteita. Tasan kerran on pyöräilijä väistänyt, vaikka tietäkseni se on pyöräilijä jonka kuuluisi väistää. Heille olisi sääntökoulutuksen paikka. Myös rinnakkainajo tuntuu olevan pakollista. Ei väistettä.

Suorannantie x Tiurajärventie liittymässä isoja näkemäpuutteita.

Ylinopeuksia koulun kohdalla

Kaadettu varoituskolmio puuttuu Seitätien kohdalta.

Jalkakäytävät huonossa kunnossa Tiurajärventien varrella.

Karilantie on kapea ja etenkin keväisin huonokuntoinen.

Vesikuruntietä laskee talvisin pulkkailijoita holtittomasti mäkeä alas pimeän aikana. Todella vaarallista.

Tie 940 huonokuntoinen ja alimitoitettu liikennemäärään nähden.

Ei nettiyhteyttä

Taajamapäättöy ja nopramerkki 60 eivät voi olla samassa poikkileikkauksessa. Ymmärrän kyllä että tässä on haluttu antaa turisteille viesti oikeasta tilannenopeudesta, mutta järjestely on TLL:n vastainen. Jos taajama päättyy merkin kanssa haluaa samaan kohtaan merkin, sen pitää olla nopa 80. Tämän jälkeen voi laittaa uuden erillisen nopramerkin, esim. 60, jos sellaisella on tarvetta

Safarioppaat ryhmieen kulkevat mistä sattuu.

suoja tie päättyy lumipenkaan.

Tunturintien reuna kuopalla ja pettävä, imaisee herkästi autonrenkaat mukanaan.

Sivulantie ruuhkautuu, liikenneympyrä saattaisi olla paikallaan.

Asvaltin reuna kulunut pois, niin syvä ura että sitä on väistettävä osin vastaantulijan kaistalle.

Täältä lähtee hyvä koiralatu, mutta Äkäslompolosta ei pääse ilman autoa koiran kanssa tälle hyvälle pitkälle ladulle.

Uusittu risteysalue toteutettu erittäin huonosti, risteys tehty tien mukaan, tie kapenee risteyskseen ja tienylitys erittäin turvatonta jalankulkijoille ja kulkareitin sijoittamista ei ole mietitty yhtään.

Moottorikelkkailijoiden ajo tiellä ja usein ylinopeus.

Voisi laittaa esteen/ puomin ettei tätä pyörätietä käytä autot ja rekat tienä sulan maan aikana.

Maisematien 60 rajoitus aiheuttaa ohituspainetta.

Ski-bussiyhteys ei toimi. Sekavaa turisteille, kun osa menee järven puolelle ja osa ei. Etenkin joulusesongilla bussit niin täynnä, ettei mahdu kyytiin. Vuoroja myös vähän. Koska tämä ei toimi, käytän omaa autoa. Kausikorttilaisena mielusti kulkisin ski-bussilla jos vain palvelu toimisi.

Tarvitsee 80 km rajoituksen.

0 0,5 1 km

Taustakartta: MML

0 1,25 2,5 km

Muu

Kelirikko koko Maisematie

Ski-bussin toiminta riittämätöntä. vähintään 30 min vuoroväli mökkialueille jos tästä halutaan toimiva.

Alueella leiriytymättömät matkailujoneuvot käyvät tyhjentämässä ja täyttämässä vesiään.

Syvät urat Maisematiellä, myös maisemavalot on palaneet jo mutama vuosi sitten.

Luvatonta kelkkailua mökkiläisten korttittomien lasten toimesta vuodesta toiseen. Täysin mahdotonta harrastaa luvallista liukulumikenkäilyä kun alue on myllätty.

Talvella lumet kasataan niin isoiksi valleiksi että liittyessä Iso-Ylläksen tielle on mahdotonta nähdä jos ei työnnä keulaa lähelle risteystä

Ainut turvallinen reitti Tievassa asuville lapsille kulkea kouluun. Reitti ei kuitenkaan ole talvikunnossapidon piirissä joten pyörällä kulkeminen sulan maan ajan ulkopuolella on mahdotonta. Osan aikaa talvesta voi onnistua mutta paljon on sitä aikaa kun pyörän talutuskin on liian raskasta latupohjan pehmyyden vuoksi.

Kelirikko

Kelirikko koko Jauhojärventie

Lainion lumilinnalle menevät ulkomaalaiset autoilijat ilmeisesti googlemapsin ohjaamana ovat usein päätyneet tästä autoillaan kelkkareitille. Kerran pelastettu kiinni ajanut auto, useammasta kerrasta kuultu.

Google ilmoittaa ajoreitiksi sähkölinjan ja kelkkareitin. Vaikka ei ole edes siltaa joen ylitykseen.

Voiko Ylläsjärventien katuvalaistus sammuttaa revontulien katselua varten öisin? Ennen on sammutettu eikä yöllä ole täällä teillä kulkijoita, mutta revontulien katselijoita kyllä.

Ylinopeuksia

0 0,38 0,75 km

Taustakartta: MML

0 2,75 5,5 km

Yrityskysely

Ylläkseltä tavoitettiin ainoastaan kaksi (2) yritystä, joista toinen toimii myös Levillä. Nämä edustavat ohjelmapalveluyritystä ja kuljetusyritystä, joissa molemmissa työskentelee alle 20 työntekijää.

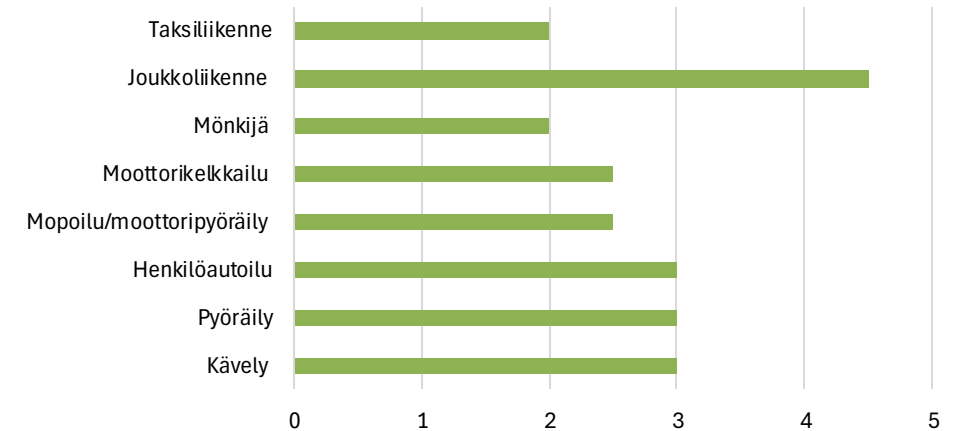
Ylläksellä yritykset ovat huomanneet seuraavanlaista liikenneturvallisuuteen vaikuttavaa toimintaa:

- Ajoneuvon kuljettaminen päihtyneenä
- Ylinopeudet autoliikenteessä
- Moottorikelkalla ajo muualla kuin moottorikelkoille sallituilla reiteillä
- Pysäköinti muualle kuin merkityille paikoille/väärinpysäköinti
- Matkailuautojen väärin/haitallinen pysäköinti
- Laduilla kävely tai pyöräily talviaikaan
- Holtiton ajo, vaikka asiakkaita/eläimiä tienreunassa.

Työntekijöiltä, matkailijoilta ja alueen asukkailta on tullut palautetta erityisesti liian suurista nopeusrajoituksista kapeilla ja mäkisillä teillä, joilla sijaitsee useita eläintiloja. Lisäksi pysäköintitilan puute aiheuttaa jännitteitä tavarantoimittajien ja muiden toimijoiden välillä.

Vaikuttaminen nopeusrajoituksiin on tuntunut yrityksistä toivottomalta, vaikka asiaa on yritetty edistää heidän mukaansa vuosikausia. Lisäksi lumenpoiston puutteet, korkeat penkat ja heikko auraus muodostavat merkittävän turvallisuusriskin.

Tyytyväisyys kulkumuodon koettuun liikenneturvallisuuteen
Ylläksellä (Vastausten keskiarvo, n=2)

Yritykset tunnistivat tarpeen seuraavanlaiselle viestinnälle ja liikenneturvallisuustyölle yrityksessä:

- Yhteistyö muiden yritysten tai alueen toimijoiden kanssa
- Yhteiset pelisäännöt (esim. työmatkoille, kuljetuksiin)
- Tuki tai yhteistyö viranomaisten tai asiantuntijoiden kanssa (esim. Liikenneturva, kunta)

Kysely nuoria liikuttaville toimijoille

Ylläkseltä kyselyyn vastasi ainoastaan yksi nuorten kanssa toimiva organisaatio. Sen vuoksi analyysi on suppeampi. Tähän on kuitenkin nostettu muutamia huomioita saadusta vastauksesta:

Kyselyyn vastannut edusti kuntaorganisaation nuorisotyötä, jossa kohdataan 13-21-vuotiaita nuoria nuorisotiloissa. Kohtaamisia tulee vuositason 51-100. Nuoret saapuvat toimintaan tavallisimmin kävellen polkupyörällä mopolla tai skootterilla sekä vanhempien kyydillä.

Organisaation näkökulmasta risteysten/ylityspaikkojen vaarallisuutta, sesonkiaikojen ruuhkaisuutta ja puutteellista julkista liikennettä pidettiin nuorille kaikista haasteellisimmiksi asioiksi Ylläksellä.

Organisaatio raportoi, että nuoret ovat kokeneet vaaratilanteita liikenteessä esimerkiksi ohitustilanteissa autot ovat kulkeneet liian läheltä esim. pyöräillessä.

Nykykeinona liikenneturvallisuuden edistämiseksi organisaatiolla on keskustelut nuorten kanssa turvallisesta liikkumisesta sekä tilojen tai toimintapisteen saavutettavuuden huomioiminen (esim. turvallinen saapuminen).

Organisaatiosta kuitenkin tunnistettiin, että seuraavat keinot voisivat toimia heidän tapauksessaan jatkossa:

- Keskustelut nuorten kanssa turvallisesta liikkumisesta Toimintaan sisältyvä ohjeistus tai perehdytys kulkureitteihin, kulkutapoihin ja turvallisuuteen
- Osallistuminen kampanjoihin tai teemapäiviin (esim. Heijastinpäivä, Välitä! liikenneturvallisuuskampanja)
- Turvallisuuden huomiointi tapahtumien tai retkien suunnittelussa
- Tilojen tai toimintapisteen saavutettavuuden huomioiminen (esim. turvallinen saapuminen)

3. Työpaja

Työpaja

Ylläksen työpaja järjestettiin Luontokeskus Kellokkaassa. Paikan päällä työpajaan osallistui kuusi edustajaa ja etänä yksi edustaja. Työpajassa oli edustajia sekä kunta-, yritys-, että järjestöpuolelta. Ylläksen työpajassa osallistujat pääsivät pohtimaan neljää alueelle valikoitua kysymystä. Työpajassa pohdittiin liikenneturvallisuuden lisäämistä viestinnän ja tiedottamisen keinoin sekä tunnistettiin liikenneympäristön kannalta tärkeimpiä kehittämiskohteita.

TYÖPAJAKYSYMYKSET			
Millä toimenpiteillä vaikuttaisitte ulkolaisten matkailijoiden liikennekäyttäytymiseen, jotta he tuntisivat Suomen liikenteen säännöt ja olosuhteet paremmin?	Millä liikennekasvatuksen ja viestinnän toimenpiteillä vaikuttaisitte moottorikelkkailijoiden turvallisuuteen?	Millä tiedotuksen ja valistuksen keinoilla voitaisiin vaikuttaa ajonopeuksiin ja liikenneturvallisuuteen alueelle tultaessa tai lähdettäessä ?	Mitkä ovat alueen liikenneympäristön kiireellisimmät tai tärkeimmät kehittämiskohteet?
• Laaja yleinen tiedottaminen esim. Visit Finlandin kautta ajatuksella mitä tulee tietää, jos suunnittelee matkaa Lappiin • Opastus auton vuokrauksen yhteydessä • Ulkolaisten turistien perehdytys, oppaat ja infoiskut • Opastus ennen vuokra-auton luovutusta • Talviajamisen opastus Ylläksen sivuille (valmis aineisto helposti löydettäväksi)	• Tiedotetaan matkailijoita heikoista jäistä ja reittien seuraamisen tärkeydestä erityisesti jäällä • Lisätään yleisesti tietoutta moottorikelkkailun riskeistä mm. matkailijoille (huomioitava kuitenkin, että kelkkailu on bisnestä eikä haluta pelotella asiakkaita pois) • Nopeusrajoittimet vuokra- ja safarikelkkoihin • Pakollinen perehdytys ennen kelkan vuokrausta • Hidasteet ennen teiden ylityksiä • Hoksautetaan kokeneita kelkkailijoita, että vastaan voi tulla kokemattomia kuskeja • Valo- ja sähkötolppien harusten näkyvöittäminen	• Raskaan liikenteen ajonopeuksien osalta yhteistyö alueen liikennöitsijöiden ja kuljetusyrittäjien kanssa • Nopeusnäyttötaulut muistuttaa ajonopeuksista kyliin saavuttaessa • Poliisin valvonta ja automaattivalvonnan lisääminen • Tienvarsitaulut Norjan tapaan (tai Turvallinen vt20) • Ajonopeuksien osalta ongelma esim. Tiurajärventie, jossa ajetaan kovaa eikä osata käyttää kohtaamispaikkoja	• Maisematie heikkokuntoinen (reikäinen asfaltti, jyrkät asfaltin reunat, jkpp puute) • Kelkkareittien kunto ja tienylitykset, siirtymät reiteille • Jkpp-yhteys Ylläsjärven koululle • Eelin kaupan piha-alue • Pysäköinnin haasteet, kulkuväylien tukkeutuminen • Tunturitie kokonaisuutena, erityisesti Sivulantien risteys (liikennevalot) • Pyörätien jatkeet, väistämismuunnosmerkkien sijoittaminen • Tiestön kunnossapito • Äkäsentien kunto

4. Haastattelut

Haastattelut

Ylläksellä haastatteluja järjestettiin kaksi, joihin molempiin osallistui yksi henkilö. Haastattelussa keskusteltiin Ylläksen liikenneturvallisuudesta yleisesti sekä pohdittiin alueen erityispiirteitä. Ylläksen liikenneturvallisuuden yleiskuvan nähtiin olevan kohtuullisen hyvällä tasolla. Alueelta tunnistetaan kuitenkin tiettyjä kipupisteitä, jotka konkretisoituvat etenkin sesonkiaikaan.

Haasteiksi alueella tunnistettiin mm. Tunturitien vilkas liikenne, latujen ja yleisten alueiden näkemien puute talviaikaan sekä alueen sisäisen liikkumisen haasteet. Sisäisen liikkumisen haasteet näkyvät eri tavalla sesonkina ja sesongin ulkopuolella. Sesongin aikaan haasteena on mm. täydet pysäköintialueet, vilkas autoliikenne ja Skibusin ruuhkaisuus. Sesongin ulkopuolella liikenne rauhoittuu, mutta samalla myös julkisilla liikkuminen vaikeutuu esimerkiksi SkiBusin toimiessa vain talvisesonkina.

Pyöräilyn osalta Ylläksellä on tehty paljon ja pyöräily onkin erityisen suosittua etenkin alueen asukkaiden ja vapaa-ajan asukkaiden keskuudessa. Ylläksellä on panostettu pyöräilyn ympärivuorokautisuuteen sekä esimerkiksi alamäkipyöräilyyn. Vaikka alueella on hyvin tarjontaa pyöränvuokrauspalveluissa voi sesonkiaikaan pyörän vuokraaminen olla jopa haastavaa.

Liikenneturvallisuusviestinnän osalta haastatteluissa nostettiin esiin monikielisyys. Tärkeiksi kohderyhmiksi liikenneturvallisuusviestinnälle tunnistettiin lapset ja nuoret, ulkolaiset matkailijat, vuokrausyrittäjät ja kausityöntekijät.